

edellisten kuukausien tuonin langenneet remburssit ja uuden tuonin hinta. Kaikki tämä lisäsi suuresti valuuttain kysyntää, nostaten kurssia. Suomen Pankin dollari-noteeraukset olivat aikana lokakuun 12 päivästä marraskuun 2 päivään seuraavat (pariarvo 39 markkaa 70 penniä):

Lokak.	12 p.	50: 25
„	13 „	50: 10
„	14 „	50: 05
„	15 „	49: 95
„	16 „	49: 95
„	17 „	49: 90
„	19 „	49: 75
„	20 „	49: 40
„	21 „	48: 95
„	22 „	48: 75
„	23 „	48: 90
„	24 „	49: 10
„	26 „	49: 05
„	27 „	49: 10
„	28 „	49: 10
„	29 „	49: 15
„	30 „	49: 60
„	31 „	49: 85
Marrask.	2 „	50: 10

Näihin kurssisiin, joita muiden valuuttain noteeraukset vastasivat ja joita myös yksityispankit valuuttakaupassaan soveltivat, voitiin mainittuna aikana esiintynyt valuutan kysyntä tyydyttää. Loka—marraskuun vaihteessa tapahtui tässä kuitenkin muutos. Valuuttain tarjonta pankeille ehtyi, kun taas niiden kysyntä suuresti kasvoi. Marraskuun 3 päivänä pidettiin tämän johdosta Valtiovarainministeriössä valtiovarainministerin puheenjohtamalla neuvottelukokous, jossa oli saapuvilla paitsi Suomen Pankin ja yksityispankkien edustajia myös vientiteollisuuden, kotimarkkinateollisuuden, tukkukauppiain, osuustoiminnallisten keskusliikkeiden ja maatalouden järjestöjen edustajia. Tässä kokouksessa sovittiin siitä, että valuutta-

markkinoita oli pyrittävä helpottamaan supistamalla toistaiseksi tuontia, ja että sen johdosta valuuttakaupassa oli noudatettava seuraavia periaatteita:

Ulkomaan valuuttaa, mikäli sitä on saatavissa, oli annettava seuraaviin tarkoituksiin:

- 1) erääntyneihin remburssisiin;
- 2) perittäviä komossementteja vastaan, jotka koskevat seuraavia tavaroita:
 - a) viljaa ja muita välttämättömiä elintarpeita, joiden tarvetta oma maa ei kohtuullisesti pysty täyttämään tahi joita maassa ei ole riittäviä varastoja,
 - b) maalle tärkein teollisuuden ja maatalouden välttämättömiä raaka- ja tarveaineita sekä koneita, koneosia ja työkaluja, joita ei täällä ole saatavissa,
 - c) lääketarpeita,
- 3) ulkomaille matkustaville pankkien harkinnan mukaan,
- 4) Ieritileille sijoitettuja varoja vastaan,
- 5) korkojen maksuihin ja velkojen lyhennyksiin pankkien tarkkan harkinnan mukaan.

Samalla päätettiin, että edellämainittujen järjestöjen edustajat ovat luottamuksellisessa yhteistyössä keskenään, jotta tuonin ja valuuttakaupan rajoitukset voitaisiin toimeenpanna niin joustavasti ja vähin häiriöin kuin mahdollista.

Valuuttakauppa siirtyi kuitenkin ennen pitkää suureksi osaksi pankkien ulkopuolelle n. s. mustaan pörssiin, ja vaikka kurssit siellä olivat korkeat, oli valuuttain tarjonta kysyntään verraten riittämätön. Neuvottelujen jälkeen Suomen Pankin johtokunnan ja yksityispankkien kesken järjestettiin sittemmin valuuttakauppa alkaen joulukuun 9 päivästä seuraavien periaatteiden mukaan, jotka pankkivaltuusmiehet, johtokunnan ehdotuksesta, mainittuna päivänä Suomen Pankin puolesta hyväksyivät:

Suomen Pankki noteeraa edelleen nimelliset myyntikurssit, jotka perustuvat punnan entiseen kultapriteettiin markan kanssa.

Suomen Pankki, O/Y Pohjoismaiden Yhdyspankki, Kansallis-Osake-Pankki ja Helsingin Osakepankki määräävät päivittäin punnan todellisen myyntikurssin, jonka mukaan muiden valuuttojen kurssit lasketaan. Punnan kurssi määrätään huo-

mioonottaen ne osto- ja myyntihinnat, jotka vailla markkinoilla todennäköisesti ovat saatavissa.

Yllämainitut pankit sopivat myös keskenään siitä erosta, jota osto- ja myyntikurssien välillä noudatetaan.

Valuuttaa ostettaessa maksetaan 90 %:sta edellämaitulla tavalla laskettu markkinaostokurssi, jota vastoin 10 %:sta maksetaan ainoastaan Suomen Pankin nimellinen ostokurssi. Yllämainitulla tavalla ostamansa 10 % tilittää ostava pankki vähintään viikoittain Suomen Pankkiin, joka näistä määristä maksaa kunkin erillisen kaupan tapahtuessa noteeratun nimellisen myyntikurssin. Tämä määräys ei koske seteleitä eikä pienempiä määriä, joiden ylijärjan Suomen Pankki neuvoteltuansa muiden yllämainittujen pankkien kanssa kulloinkin ilmoittaa.

Suomen Pankki ilmoittaa päivittäin sekä nimelliset että markkinakurssit kaikille valuuttakauppaan oikeutetuille, jotka myös ovat velvolliset noudattamaan yllämainittuja määräyksiä.

Tämä järjestelmä, jonka vallitessa alempan kurssiin ostetut valuutat luovutettiin valtiolle ja jota sellaisenaan sovellettiin vuoden loppuun saakka, osoitti toimivansa sikäli tyydyttävästi, että maahan kertyvät valuutat jokseenkin tarkoin joutuivat pankkien käytettäväksi, että pankit saattoivat tyydyttää ulkomaan rahan kysynnän ja että niin muodoin valuuttakauppa pankkien ulkopuolella melkein kokonaan lakasi. Valuutan kysyntä pysyi kuitenkin, pääasiallisesti valtion ja muiden koko- tai puolijulkisten yhteisöjen suuren valuuttatarpeen johdosta, niin suurena, että kurssit jäivät vuoden loppuun saakka korkeiksi, ja ovat senkinjälkeen voineet vain hitaasti alentua. Dollarin kurssit olivat joulukuun 9—31 päivänä seuraavat:

9 päivänä	59: 55
10 „	74: 95
11 „	74: 25
12 „	73: 60
14 „	71: 55
15 „	69: 20
16 „	68: 40
17 „	68: 20
18 „	68: 75
19 „	70: 55

21 päivänä	69: 65
22 „	69: 80
23 „	69: 45
24 „	69: 25
28 „	68: 80
29 „	68: 90
30 „	68: 85
31 „	69: 30

Lainananto.

Huomattavimmat muutokset, jotka vuonna 1931 tapahtuivat Suomen Pankin kotimaisessa luotonannossa, esiintyivät Pankin rediskonttaus- ja siihen verrattavassa lainausliikkeessä.

Lamakauden jatkuessa rediskonttauksat, jotka vuoden 1930 päättyessä olivat 149.6 milj. markkaa, vähenivät, lukuunottamatta maaliskuussa tapahtunutta sesonkilisäystä, vuoden alusta alkaen heinäkuun lopulle saakka, jolloin ne alimmillaan ollessaan tekivät ainoastaan vähän yli 34 milj. markkaa. Loppuvuodesta taas rediskonttauksat, syksyllä raha-oloissa tapahtuneen muutoksen johdosta, josta edellä on ollut puhe, lisääntyivät suuresti, nousten joulukuun lopulla yli 501 miljoonan ja vuoden päättyessä 482.8 milj. markkaan. Tämä summa oli 332.2 milj. markkaa suurempi kuin vuotta aikaisemmin, mutta kuitenkin pienempi kuin rediskonttausten määrä vuosien 1928 ja 1929 päättyessä, jolloin se oli vastaav. 676.8 ja 550.4 milj. markkaa.

Mitä tulee Suomen Pankin n. s. suoranaiseen lainanantoon, väheni sekä vekseli- että kassakreditiviluoton kysyntä jonkun verran, ja käytetyt luotot alittivat säännöllisesti myönnettyjen määrän. Vuoden päättyessä Pankilla oli salkussaan suoraan diskontattuja kotimaisia vekseleitä 601.8 miljoonan arvosta eli 43.7 milj. vähemmän kuin samaan aikaan edellisenä vuonna. Käytetyt kassakreditiviluotot taas vähenivät viime vuonna 115.4 miljoonasta 98.1 milj. mark-

kaan eli 17.3 milj. Sitävastoin kasvoi hypoteekkilainaus tuntuvasti, nimittäin 24.4 miljoonasta vuoden alussa 126.5 milj. markkaan sen päättyessä. Tämän lainanannon kasvu tapahtui vuoden lopulla ja johtui sekini, niinkuin rediskonttausten lisäksi, muiden ra-

Suomen Pankin kotimainen luotonanto vuonna 1931.

Kuukauden loppu	Vekselit milj. mk.	Hypot. lainat milj. mk.	Kassakredi- tiivit milj. mk.	Rediskont- taukset milj. mk.	Yhteensä milj. mk.
1930					
Joulukuu	645.5	24.4	115.4	149.6	934.9
1931					
Tammikuu	607.2	24.2	106.0	118.3	855.7
Helmikuu	612.0	24.1	109.9	87.3	833.3
Maaliskuu	605.4	23.5	92.1	103.2	824.2
Huhtikuu	579.5	23.5	112.1	41.2	756.3
Toukokuu	629.5	23.4	104.1	40.8	797.8
Kesäkuu	605.7	23.9	103.1	40.3	773.0
Heinäkuu	579.1	25.8	93.1	38.7	736.7
Elokuu	545.6	28.8	94.8	98.2	767.4
Syyskuu	541.1	67.0	104.7	165.8	878.6
Lokakuu	611.2	117.5	103.7	324.8	1,157.2
Marraskuu	646.6	135.4	100.8	466.0	1,348.8
Joulukuu	601.8	126.5	98.1	482.8	1,309.2

Vuoden päättyessä Pankin salkussa oli kotimaisia vekseleitä 1,084.6 milj. markkaa, josta, kuten jo on mainittu, suoraan diskontattuja 601.8 milj. markkaa ja rediskontattuja 482.8 milj. markkaa. Vekselit

halaitosten silloin kasvaneesta rahantarpeesta, jonka rahaolojen järkytys sai aikaan.

Pankin luotonannon, sekä suoranaisen ja rediskonttausten että myös kokonaismäärän, kuukausittainen vaihtelu näkyy seuraavasta taulukosta:

olivat niin ollen 83 % Pankin kotimaisesta luotonannosta. Edellisen vuoden päättyessä vastaava luku oli 85 %.

Pankin suoraan diskonttaamista vekseleistä oli prosentteissa:

	^{31/12} 1925	^{31/12} 1926	^{31/12} 1927	^{31/12} 1928	^{31/12} 1929	^{31/12} 1930	^{31/12} 1931
vientiteollisuuden vekseleitä ..	35.87	46.12	53.36	55.82	59.07	63.02	64.41
kotimarkkinateollisuuden vekseleitä	23.39	14.66	15.77	16.99	14.77	13.12	16.15
kauppaliikkeiden vekseleitä ...	36.76	37.44	28.82	24.80	24.11	21.38	17.82
muita vekseleitä	3.98	1.78	1.55	2.39	2.05	2.48	1.62

Pankin koko kotimainen luotonanto kasvoi viime vuonna 374.3 milj. markkaa eli 40 %, kun se vuonna 1930 päinvastoin väheni 446.8 milj. eli 32 %. Tämä kehityksen erilaisuus johtui etupäässä siitä järkytyksestä, jonka alaiseksi rahalaitos meillä ja muualla joutui viime vuoden lopulla.

Korkomäärät.

Vuoden kuluessa Suomen Pankki muutti korkomääriänsä kolme eri kertaa.

Kun kultakanta oli lakkautettu Englannissa ja syyskuun 27 päivänä myöskin Ruotsissa, katsoi Pankin hallinto välttä-

mättömäksi nostaa Pankin korkoja suojelemaan Suomen valuutan arvoa. Sen johdosta korotettiin korkomääriä lokakuun 1 päivänä, kuten edellä toisessa yhteydessä jo mainittiin, 1½ %:lla, niin että alin diskontto tuli olemaan 7½ %. Kun sitten meilläkin luovuttiin kultakannasta, kävi uusi korotus samasta syystä tarpeelliseksi. Se tehtiin samana päivänä, jolloin Pankki lakkasi lunastamasta setelejensä ohjesäännössä edellytetyllä tavalla, eli lokakuun 12 päivänä. Silloin nostettiin alin diskontto 9 %:iin ja muut korot vastaavasti. Näitä korkeita määriä katsottiin kuitenkin jo lokakuun 24 päivänä mahdolliseksi alentaa 1 %:lla.

Setelistö.

Setelistö oli suurimman osan viime vuotta noin 100—150 miljoonaa markkaa pienempi kuin edellisenä. Se oli luonnol-

linen seuraus liike-elämän jatkuvasta lamaustilasta, joka edelleen vähensi maksuvälineiden tarvetta. Vuoden alussa setelistö oli 1,279.4 milj. markkaa. Se lisääntyi, kuten tavallisesti, helmi- ja maaliskuulla, ollen maaliskuun päättyessä, jolloin se saavutti korkeimman määränsä, 1,319.5 milj. markkaa. Sen jälkeen setelistö väheni niin, että se syyskuun 23 päivänä, jolloin se oli alimmillaan, oli 1,137.6 milj. markkaa. Kun vuoden lopulla Suomen Pankin luotonanto tuntuvasti lisääntyi, lisääntyi setelistökin silloin jonkun verran, niin että se vuoden päättyessä oli 1,292.9 milj. eli 13.5 milj. markkaa suurempi kuin edellisenä vuonna samaan aikaan.

Seuraavasta yhdistelmästä näkyy, kuinka paljon Pankilla oli vuoden 1930 päättyessä ja viime vuoden kunkin neljänneksen lopussa niitä varoja, joita vastaan Pankki on oikeutettu antamaan seteleitä:

	^{31/12} 1930 milj. mk.	^{31/3} 1931 milj. mk.	^{30/6} 1931 milj. mk.	^{30/9} 1931 milj. mk.	^{31/12} 1931 milj. mk.
Kultakassa	301.2	301.9	302.1	301.5	303.7
Ulkom. kirjeenvaihtajat	812.9	761.0	662.3	462.3	317.0
Ulkom. krediitti	—	—	—	—	95.5
Ulkom. vekseleitä	127.8	216.8	217.8	185.2	204.4
Ulkom. obligatioita	—	—	—	—	—
Korkolippuja ja ulkom. seteleitä	1.9	1.8	2.2	1.4	2.5
Kotimaisia vekseleitä	795.1	708.6	645.9	706.9	1,084.6
Yhteensä	2,038.9	1,990.1	1,830.3	1,657.3	2,007.7

Ensisijaisen setelikatteen (kultakassan ja ulkomaisten valuuttain summan) suhteessa vaadittaessa maksettavien sitoumusten määrään tapahtui viime vuonna tuntuva muutos epäedulliseen suuntaan. Ensisijainen setelikate oli vuonna 1928 alentunut 78.0 %:sta 51.7 %:iin. Vuonna 1929 se kohosi 60.8 %:iin ja vuonna 1930 74.9 %:iin. Viime vuonna se aleni 46.1 %:iin. Liikkeessä olevan setelistön määrästä ensisijainen setelikate oli vuoden 1931 lopussa ainoastaan 55.4 %, kun vas-

taava suhde vuoden alussa oli 87.1 %. Tämä muutos johtui jokseenkin kokonaan Suomen Pankin valuuttavaraston suuresta vähenemisestä, josta edellä toisessa yhteydessä mainittiin ja tuonnempana vielä tulee puhe.

Setelinanto-oikeus, vähennystä puuttuvan lisäkateen vuoksi tekemättä, on vuonna 1931 vaihdellut 2,302.0 milj. markan (8/1) ja 1,806.9 milj. markan (8/12) välillä. Vastaava käyttämätön setelinanto-oikeus on vaihdellut 828.9 milj. markasta (15/1)

279.7 milj. markkaan (23/11). Nämä määrät olivat, edellinen 36.5 % ja jälkimmäinen 15.4 % koko setelinanto-oikeudesta.

Valuuttavaraston väheneminen tietenkin vähensi Suomen Pankin setelinanto-oikeutta. Toiselta puolen käytetty setelinanto-oikeus jonkun verran kasvoi. Niin ollen setelireservi oli viime vuoden päättyessä melkoista, tarkemmin sanoen 486.5 milj. markkaa, pienempi kuin vuotta aikaisemmin, mutta kuitenkin noin 100 miljoonaa suurempi kuin vuoden 1928 päättyessä. Kun setelistön toissijaista katetta oli enemmän kuin 1,200 milj. markkaa, oli koko setelinantoreservi välittömästi käytettävissä. Se osottautui myös pienimmilläänkin ollessa täysin riittäväksi kaiken sen luoton kysynnän tyydyttämiseen, joka on laadultaan sellaista, että setelipankki saattaa sitä myöntää.

Seuraavassa on verrattu Pankin setelinanto-oikeutta ja sen käyttöä vastaavaan tilaan edellisen vuoden päättyessä:

<i>Setelinanto-oikeus:</i>	^{31/12} 1930	^{31/12} 1931
Kultakassa ja ulkomaiset valuutat	1,114.1	716.2
Setelinanto-oikeus sen lisäksi	1,200.0	1,200.0
Setelinanto-oikeus	2,314.1	1,916.2
<i>Käytetty määrä:</i>		
Liikkeessä olevat setelit	1,279.4	1,292.9
Muut vaadittaessa maksettavat sitoumukset .	208.1	261.9
Myönnettyistä kassakreditiiveistä nostamatta oleva määrä	33.9	55.2
Käytetty setelinanto-oikeus	1,521.4	1,610.0
<i>Setelinantoreservi:</i>		
Käytettävissä oleva	517.5	306.2
Toissijaisen katteen lisäantymisestä riippuva	275.2	—
Koko setelinantoreservi	792.7	306.2
Käytetty määrä ja reservi	2,314.1	1,916.2

Pankin suhde valtioon.

Valtio ei ole vuoden aikana käyttänyt luottoa Suomen Pankissa, lukuunottamatta eräitä valtiovaraston pano- ja ottotilin määrää tilapäisesti ylittäviä ottoja. Myöskin ulkomaanrahan määräisten Suomen valtion obligatioiden tili on vuoden aikana pysynyt verrattain muuttumattomana, lukuunottamatta tilinpäätöksessä tehtyjä kirjanpitoistoja.

Ulkomaiset suhteet.

Pankin kirjeenvaihtajaverkossa ei viime vuonna tapahtunut muutoksia.

Joulukuun 18 päivänä pankkivaltuusmiehet johtokunnan esityksestä päättivät ottaa Pankin valuuttavaraston vahvistamiseksi neljän kuukauden ajaksi 500,000 punnan kreditiivin, jonka Bank of England oli ottanut järjestääkseen Pankille edullisilla ehdoilla.

Lainain emissioita.

Pankki on vuoden kuluessa ollut osallisen kuuden kotimaisen obligatiolainan liikkeelle laskemisessa. Nämä olivat Viipurin kaupungin 10 milj., Oulun kaupungin 3 milj., Kuopion kaupungin 6 milj. ja Hypoteekkiyhdistyksen 30 milj. markan lainat sekä Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Oy:n kaksi 50 milj. markan lainaa.

Pankin tilinpäätös.

Edellisestä on käynyt ilmi, että muutokset, jotka viime vuoden ensi puoliskolla tapahtuivat Suomen Pankin asemassa, oikeastaan rajoituivat niihin, jotka johtuivat tavallisista sesonkivaihteluista, mutta että vuoden loppupuolella täällä ja muualla rahaoloissa tapahtuneet laajakantoiset muutokset jättivät huomattavat jäljet Suomen Pankin saataviin ja velkoihin. Pankin tila viime vuoden päättyessä eroaa niin ollen melkoisesti siitä, mikä se oli vuoden 1930 lopussa.

O m a i s u u s t a s e.

Eroavaisuudet Pankin viimevuotisen ja sitä edellisen omaisuustaseen välillä näkyvät seuraavasta yhdistelmästä:

<i>V a r a t:</i>	^{31/12} 1930 milj. mk.	^{31/12} 1931 milj. mk.
Kultakassa	301.2	303.7
Ulkomaisia kirjeenvaiht.	812.9	317.0
Ulkom. kreditiivi	—	95.5
Ulkomaisia vekseleitä ..	127.8	204.4
Korkolippuja ja ulkom. setel.	1.9	2.5
Kotimaisia vekseleitä ..	795.1	1,084.6
Hypoteekkilainoja	24.4	126.5
Kassakreditiiveja	115.4	98.1
Oblig. Suomen rahassa	56.4	66.0
Oblig. ulkomaan rahassa	314.9	292.9
Pankkikiinteistöt ja kalusto	12.0	12.0
Erinäisiä tilejä	145.0	216.8
Yhteensä	2,707.0	2,820.0

V e l a t:

Liikkeessä olevia seteleitä	1,279.4	1,292.9
Valtiovaraston pano- ja ottotili	153.6	55.9
Muiden pano- ja ottotili	22.8	51.3
Ulkom. kreditiivi	—	95.5
Postivekseleitä	12.1	15.4
Ulkom. kirjeenvaihtajia	7.8	32.8
Kantarahasto	1,000.0	1,000.0
Vararahasto	76.5	142.2
Pankkikiint. ja kalusto	12.0	12.0
Erinäisiä tilejä	12.2	11.3
Vuoden voitto	130.6	110.7
Yhteensä	2,707.0	2,820.0

Kultakassa on viime vuonna, kuten ennenkin, pidetty kaiken vuotta määrältään jokseenkin muuttumattomana.

Suurimpia Suomen Pankin varoissa viime vuonna tapahtuneita muutoksia on

ulkomaisten kirjeenvaihtajain tilin, s. o. Pankin varsinaisen valuuttavaraston, huomattava väheneminen. Se oli alkanut jo loppukesällä 1930 ja jatkui viime vuonna, helmi—maaliskuulla tapahtunutta vähäistä poikkeusta lukuunottamatta, melkein vuoden loppuun asti. Niinkuin edellä esitetiin, oli väheneminen erityisen suuri syksyllä, kun rahaolot ulkomailla ja omassa maassamme silloin suuresti järkkäyivät. Vasta vuoden kolmen viimeisen viikon aikana valuuttavaraston väheneminen muuttui vähäiseksi nousuksi. Jollei Pankin edellämmainittua ulkomaista kreditiiviä oteta lukuun, olivat Pankin varat ulkomaisten kirjeenvaihtajain tilillä vuoden lopussa 317.0 milj. markkaa, mikä on 495.9 milj. markkaa vähemmän kuin vuoden 1930 päättyessä.

Ulkomaiset vekselit, jotka niinkään edustavat Pankin käytettävissä olevaa ulkomaan valuuttaa, lisääntyivät vuoden kuluessa 127.8 miljoonasta 204.4 miljoonaan markkaan.

Sekä Pankin kultakassa että ulkomaiset valuutat, niinhysin kultakantaiset kuin muut, ovat kirjatut kultapariteettinsa mukaan tai vähän alle, mikä näiden valuuttojen laatuun ja Suomen markan nykyiseen kulta-arvoon katsoen tietää varovaista menettelyä.

Pankin kotimaista luotonantoa edustavista varoista on edellä tehty selkoa.

Mitä obligatiotileihin tulee, on niiden määrä ollut viime vuonna ajoittain suurempi kuin edellisenä vuonna. Tilinpäätöksessä on kuitenkin näin laita vain markkamääräisten obligatioiden, joiden tiliä ostetut Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Oy:n obligatiot ovat kartuttaneet enemmän kuin kirjanpitoistot ovat sitä vähentäneet. Ulkomaanrahanmääräisiä obligatioita pankki on myynyt suunnilleen saman verran kuin on ostanutkin. Niiden vähennys johtuu pääasiassa tavanmukaisista tilinpäätöspositoista.

Erinäisten tilien nimellä yhdistelmään merkitty varojen määrä on tälläkin kertaa huomattavasti suurempi kuin edellisenä vuonna. Jo viime kertomuksessaan pankki-valtuusmiehet mainitsivat, että tämä tili käsittää osaksi erilaisia, enimmäkseen tilapäisiä varoja, jotka ovat järjestelyn alaisia, osaksi muita saatavia, jotka toisiinsa verraten ovat monta eri laatua.

Vararahastoon on vuoden aikana ohjesäännön mukaisesti siirretty puolet vuoden 1930 voitosta eli 65,275,899 markkaa 91 penniä sekä, Eduskunnan päätöksen mukai-

Tulot:	V. 1930	V. 1931
Korkoja kotimaisesta lainausliikkeestä Smk.	72,691,880: 59	67,889,463: 57
Korkoja ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta ... „	32,220,888: 77	26,458,357: 30
Korkoja obligatioista	32,690,549: 82	35,954,900: 80
Agio	12,482,015: 47	8,090,582: 48
Provisioita	7,226,929: 84	8,614,898: 26
Maksettuja epävarmoja saatavia	28,339: 20	413: 35
Smk.	157,340,603: 69	147,008,615: 76

Menot:	V. 1930	V. 1931
Palkkoja ja palkkioita	8,207,164: 20	8,279,639: 15
Eläkkeitä ja avustuksia	657,490: 50	631,853: 80
Pankkivaltuusmiesten palkkioita ja kuluja ..	150,267: 65	153,280: —
Setelien valmistus	3,296,355: 40	3,306,873: 60
Erinäisiä kuluja	2,055,517: 22	1,931,873: 07
Obligatioiden ja osakkeiden tiliarvoa alennettu	12,308,384: 55	21,972,970: 70
Kaluston tiliarvoa alennettu	113,624: 35	14,037: 50
Pankin voitto	130,551,799: 82	110,718,087: 94
Smk.	157,340,603: 69	147,008,615: 76

Pankin kokonaistulot vähenivät edelleen viime vuonna, vaikka paljon pienemmällä määrällä kuin edellisenä. Vähennys oli 10.3 milj. markkaa eli 6.5 %, kun se edellisenä vuonna oli 28.4 milj. markkaa eli 15.3 %. Kun lainausliike suurimman osan vuotta oli pienempi kuin edellisenä vuonna ja kun korkokanta syksyyn saakka oli suhteellisesti alhainen, olivat korkotulot kotimaisesta lainausliikkeestä lähes 5 milj. markkaa pienem-

sesti, käyttämättömien voittovarojen tilille vuoden 1929 voitosta jäänyt määrä 370,054 markkaa 26 penniä. Kuluvan vuoden alussa on tähän rahastoon edelleen siirretty puolet viime vuoden voitosta, minkä jälkeen vararahasto on 197.5 milj. markkaa.

Tulostase.

Seuraavasta yhdistelmästä näkyy, millaiseksi Pankin voitto- ja tappiotili on muodostunut kahtena viimeisenä vuonna:

mät kuin vuonna 1930. Ulkomaisten kirjeenvaihtajien tilin korkotulot olivat niinkään lähes 6 milj. markkaa pienemmät kuin edellisenä vuonna. Tämä johtui siitä, että Pankin ulkomaiset konttokurantit olivat koko vuoden ja erityisesti vuoden viimeisen neljänneksen aikana pienemmät kuin edellisenä vuonna ja että korot näillä tileillä olivat varsin alhaiset, mihin seikkaan vaikutti sekin, että ulkomaisten luotto-olojen epä-

vakaisuuden vuoksi ulkomaiset varat on suurelta osalta pidetty keskuspankeissa, joissa korot ovat olleet erityisen alhaiset.

Obligatiokorkojen lisääntyminen johtuu obligatioiden määrän ajoittaisesta suuremmuudesta, josta edellä on mainittu.

Agiovoiton suuruus riippuu oleellisesti siitä kurssista, johon valuuttavarasto ja ulkomaan vekselit vuoden lopussa kirjattiin. Perusteet, joiden mukaan tämä tapahtui, on edellä ilmoitettu.

Provisioiden lisääntyminen on yhteydessä vilkastuneen lainanannon kanssa.

Pankin varsinaisten menojen eri tilit samoin kuin koko määräkin ovat pysyneet jokseenkin täsmälleen samansuuruisina kuin edellisenä vuonna. Menojen kokonaismäärä oli viime vuonna 14.3 milj. markkaa, edellisenä 14.4 milj. markkaa. Obligatioiden arvoja on nytkin tuntuvasti alennettu. Siihen on ollut sitä enemmän syytä, kun obligatioiden kurssit ovat ulkomailla tuntuvasti laskeneet.

Saatavia ei ole ollut tarpeen poistaa eikä muita epävarmojen saatavien tilille siirtoja ole tehty kuin mistä mainitaan tämän kertomuksen sivulla 21.

Mainittavia uudisrakennuksia ei Pankilla kuluneenakaan vuonna ole ollut eikä kiinteistöpoistojen tekoon ole ollut aihetta. Pienemmät korjauskustannukset on viety tavamukaisesti kiinteistöjen menoihin. Mitä

on käytetty kaluston hankintaan, on nytkin kokonaan poistettu.

Kun Pankin tulot olivat n. 10 milj. markkaa pienemmät ja obligatioiden kirjanpito-poistot lähes saman verran suuremmat kuin edellisenä vuonna, muodostui Pankin puhdas voitto n. 20 milj. markkaa pienemmäksi kuin vuonna 1930.

Voitto oli:

V. 1924	65.4	milj. markkaa
„ 1925	82.7	„ „
„ 1926	107.1	„ „
„ 1927	116.7	„ „
„ 1928	144.0	„ „
„ 1929	150.7	„ „
„ 1930	130.6	„ „ sekä
„ 1931	110,718,087	markkaa 94 penniä.

Vuoden 1931 voitosta on, niinkuin jo on mainittu, puolet eli 55,359,043 markkaa 97 penniä siirretty vararahastoon. Toisesta puolesta menee valtion tämänvuotisen tulo- ja menoarvion mukaan 55,000,000 markkaa valtiolle. Sen jälkeen jää kuluneen vuoden voitosta Pankille käyttämättömiä voittovaroja 359,043 markkaa 97 penniä. Pankki-valtuusmiehet ehdottavat, että

nämä voittovarot, 359,043 markkaa 97 penniä, siirretään Pankin vararahastoon.

Eräitä pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita.

Aluminipronssiset vaihtorahat.

Pankkivaltuusmiesten kertomuksessa vuodelta 1928 on sivulla 18 tehty selkoa rahanlain muutoksesta, joka teki mahdolliseksi ottaa 5, 10 ja 20 markan setelien sijasta käytäntöön samanarvoiset aluminipronssiset vaihtorahat. Niinkuin sanotussa paikassa on mainittu, valmistutti Valtiovarainministeriö jo silloin myös piirustukset uusia rahoja varten.

Aluminipronssisten vaihtorahojen käytäntöön ottamisen suunnitelmaan kuului myös, että markan rahan kokoa pienennettäisiin. Ennenkuin tämä oli tapahtunut, ei 5 markan setelien poistaminen liikkeestä ollut suotavaa.

Valtiovarainministeriön pyydettyä pankkivaltuusmiehiä ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että eduskunnan päätös, jonka nojalla vuoden 1931 tuloarvioon oli otettu aluminipronssirahojen lyönnistä tuloa 20,000,000 markkaa, toteutuisi, pankkivaltuusmiehet maaliskuun 5 päivänä päättivät johtokunnan esityksen mukaisesti pyytää Valtiovarainministeriön toimenpidettä siihen, että rahapajassa niin pian kuin mahdollista lyötäisiin Suomen Pankin lukuun 5 ja 10 markan vaihtorahoja, kumpiakin 15,000,000 markan arvosta. Syyskuun 15 päivänä pankkivaltuusmiehet, niinkään johtokunnan esityksen mukaisesti, päättivät, että 10 ja 5 markan setelien valmistus lopetetaan ja aluminipronssiset vaihtorahat otetaan käytäntöön johtokunnan tarkemmin määräämällä tavalla. Aluminipronssisia vaihtorahoja oli vuoden 1931 päättyessä liikkeessä 10.1 milj. markan arvosta.

Maakuntain Pankki Oy:n asia.

Lokakuun 12 päivänä johtokunta ehdotti pankkivaltuusmiehille, että Suomen Pankki merkitsisi Maakuntain Pankki Oy:ssä etuoikeutettua osakepääomaa 30 miljoonaa markkaa, edellytettynä, että Kansallis-Osake-Pankki ottaisi samanlaisia osakkeita yhtä suuren määrän. Ehdotus johtui vaikeuksista, joihin Maakuntain Pankki Oy oli joutunut ja jotka olivat niin suuret, ettei pankki ilman tätä apua olisi voinut jatkaa toimintaansa. Niiden vakavien häiriöiden estämiseksi, jotka tästä olisivat, seminkin silloisissa kärjistyneissä raha-oloissa, syntyneet maan luottolaitokseen, pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan ehdotuksen.

Joulukuun 17 päivänä johtokunta ilmoitti pankkivaltuusmiehille, että sittenkuin oli syntynyt ehdotus Maakuntain Pankki Oy:n liittämistä Kansallis-Osake-Pankkiin, tämän ehdotuksen toteuttaminen edellytti Suomen Pankin puolelta eräitä tukemistoimenpiteitä, jotka johtokunnan kirjelmässä esitettiin ja joiden hyväksymistä johtokunta puolsi, jotta vältettäisiin uhkaava pankkioromahdus. Käsiteltävään asiaa kahdessa kokouksessa pankkivaltuusmiehet joulukuun 20 päivänä päättivät hyväksyä johtokunnan ehdotuksen.

Eläkkeet.

Kuluneen vuoden aikana ei ole ollut tarpeen myöntää uusia eläkkeitä eikä muitakaan eläkkeiden määrään vaikuttavia päätöksiä ole tehty.

Poistot.

Tavalliset tilinpäätöspoistot on edellä mainittu. Lisäksi on eräät vähäisemmät tunnusteet, yhteensä 62,798 markkaa 90 penniä, siirretty epävarmojen saatavien tilille. Kokonaan arvottomiksi käyneiden saatavien poistoja Pankin ei ole tarvinnut kuluneena vuonna tehdä.

Tilintarkastus.

Vuoden 1930 valtiopäivillä valitut tilintarkastajat, kunnallisneuvos Aleksanteri Fränti, toimittaja Kaarlo Harvala, filosofiantohtori Frans Vihtori Härmä, filosofianmaisteri Jaakko William Keto ja maanviljelijä Matti Pitkänen toimittivat helmikuun 16 päivästä maaliskuun 3 päivään Pankin tilien tarkastuksen vuodelta 1930. Tilintarkastajain lausunnon mukaisesti ja Pankin ohjesäännön tätä koskevain säännösten nojalla pankkivaltuusmiehet ovat myöntäneet johtokunnalle vastuuvapauden Pankin hallinnosta vuodelta 1930.

Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus.

Pankkivaltuusmiesten johtosäännön määräysten mukaisesti pankkivaltuusmiehet ovat vuoden aikana joka toinen kuukausi toimittaneet Pankin lainausliikkeen ja muiden sijoitusten sekä valuuttakaupan tarkastuksen.

Inventtaukset ja haarakonttorien tarkastus.

a) Pääkonttorissa.

Johtosääntönsä 6 §:n mukaisesti pankkivaltuusmiehet ovat toimittaneet pääkonttorin kassaholvien ja rahastojen sekä lainaja vakuuskirjain ynnä panttien ja talletusten inventtauksen. Sanotussa inventtauksessa saadut tulokset ovat olleet Pankin kirjain mukaiset.

b) Haarakonttoreissa.

Pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että konttorien valvojat ovat inventanneet haarakonttorien käsikassat ja holvit kerran kuukaudessa sekä vekselit, velkakirjat ja pantit vähintään kolmasti vuodessa.

Sitäpaitsi on vuoden varrella kaikki haarakonttorit tarkastettu.

Haarakonttorien valvojat.

Vuodeksi 1932 pankkivaltuusmiehet ovat johtokunnan esityksestä määränneet Pankin haarakonttorien valvojiksi ja valvojain varamiehiksi seuraavat henkilöt:

Turun konttori: valvojat kunnallisneuvos Ernst Petter Johan Thomé ja johtaja Otto Timola sekä varamiehet johtaja Axel Merisalo ja johtaja Arthur Fredrikson.

Porin konttori: valvojat johtaja Johan Odert Rosengren ja johtaja Toivo Rintala sekä varamiehet johtaja Pehr A. Collin ja apteekkari fil. maisteri Fredrik Victor Finnberg.

Vaasan konttori: valvojat pormestari Ivar Wilhelm Hasselblatt ja johtaja Juho Alatalo sekä varamiehet konsuli Johan Alfred Viklund ja johtaja Lauri Aleksander Niinioja.

Oulun konttori: valvojat kauppaneuvos Frans Adolf Rieki ja johtaja Otto Alfons Karhi sekä varamiehet varatuomari Arvi Kaarlo Eliel Ahmavaara ja johtaja J. K. Korkeakivi.

Kuopion konttori: valvojat maanmittausinsinööri Pekka Juho Rinkinen ja kunnallisneuvos Bruno Ilmoniemi sekä varamiehet johtaja Otto Ville Ruotsalainen ja varatuomari Gunnar Valdemar Hellén.

Joensuun konttori: valvojat filosofianmaisteri Yrjö A. Kankaanrinta ja agronomi Väinö Muukkonen sekä varamiehet filosofianmaisteri Taavi Kauhanen ja hovi-oikeudenauskultantti Mauno Moilanen.

Sortavalan konttori: valvojat apteekari Sven Holsti ja kruununvouti Alexander Weledejff sekä varamiehet johtaja Robert Valentin Niskanen ja kirkkoherra Oskari Freedrikki Kanervo.

Vuipurin konttori: valvojat konsuli Paul Sergejeff ja johtaja Ernst Hämäläinen sekä varamiehet toimitusjohtaja Hannes Neuvonen ja johtaja Kusti Soininen.

Mikkelin konttori: valvojat pormestari Erkki Veikko Kuokkanen ja kunnallisneuvosmies Otto Kinnunen sekä varamiehet johtaja Valter Pulkkinen ja toimitusjohtaja Asko Savolainen.

Tampereen konttori: valvojat oikeusneuvosmies Kaarlo Haljala ja johtaja Mikko Petter Lampén sekä varamiehet tehtailija Johan Niklas Salminen ja kaupunginjohtaja Kaarle Nordlund.

Hämeenlinnan konttori: valvojat kauppaneuvos Anders Gustaf Skogster ja kauppias Johan Verner Fredriksson sekä varamiehet tehtailija Kaarlo Edvard Kauppinen ja oikeusneuvosmies Kalle Edvard Teikari.

Jyväskylän konttori: valvojat johtaja Kaarlo Wilhelm Laitila ja apteekkari Eugen Mansnerus sekä varamiehet lehtori Herman Hämäläinen ja pormestari Matti Soini.

Kotkan konttori: valvojat kauppias Emil Saxell ja liikemies Arthur Lemke sekä varamiehet pormestari Atte Mönkö ja filosofianmaisteri H. L. Wennerstrand.

Pankkivaltuusmiehet ja tilintarkastajat.

Pankkivaltuusmiehinä ovat marraskuun 12 päivänä 1930 toimitetun vaalin perusteella toimineet seuraavat henkilöt:

filosofianmaisteri *Jalo Lahdensuo*,
toimitusjohtaja *Väinö Tanner*,
professori *Ernst Fredrik Nevanlinna*,
maanviljelijä *Vihtori Vesterinen*,
filosofiantohtori *Johan Helo*,
maanviljelijä *Juhani Leppälä*,
filosofiantohtori *Julius Ailio*,
diploomi-insinööri *Erik von Frenckell* ja
kunnallisneuvos *Taave Junnila*.

Näistä kolme ensiksimmäintä muodostavat suppeamman pankkivaltuuston.

Puheenjohtajana on ollut allekirjoittanut Nevanlinna ja varapuheenjohtajana allekirjoittanut Tanner.

Pankin tilintarkastajiksi Eduskunnan valitsijamiehet valitsivat viime joulukuun 3 päivänä seuraavat henkilöt:

Maanviljelijä *Matti Pitkäsen* ja hänen varamieheksensä maanviljelijä *Kalle Aukusti Lohen*, toimittaja *Kaarlo Jafet Harvalan* ja hänen varamieheksensä toimittaja *Artturi Aallon*, filosofiantohtori *Frans Vihtori Härmän* ja hänen varamieheksensä kunnallisneuvos *Artturi Hiiidenheimon*, kunnallisneuvos *Aleksanteri Fräntin* ja hänen varamieheksensä maanviljelijä *Juho Paavo Saarisen* sekä maanviljelijä *August Kuusiston* ja hänen varamieheksensä piiri-sihtööri *August Vallan*.

Helsingissä maaliskuun 9 päivänä 1932.

E. NEVANLINNA.

Väinö Tanner. Jalo Lahdensuo. Vihtori Vesterinen. Johan Helo.
Juhani Leppälä. Erik von Frenckell. Taave Junnila.

K. N. Rauhala.